

Műtárgy jellegű könyvgyűjtemény lehetséges szerepe egy öngondoskodási célú, passzívan kezelt speciális portfólióban

Cziráki Gábor¹

ABSTRAKT:

Korunk előregedése és alacsony születési arányszáma olyan demográfiai változások okozója, mely kihat a most élő emberek pénzügyeire és megtakarításaira. A nyugdíjrendszer fenntarthatatlansága új utak keresésére ösztönzi azokat, akik biztosítani akarják időskori megélhetésüket. Az öngondoskodás mind gyakrabban hangoztatott – sőt elvárt – jelszó, melynek egyik formája a portfólió menedzsment, a vagyonelemek jövőbeli hozamának biztosítása szempontjából fenntartott és kezelt pénzügyi rendszer. Jelen tanulmány egy létező portfólió elemei közül ragadja ki és mutatja be azt a fajta garantált hozamú befektetési osztályt, mely alternatívaként szolgálhat a globálisan alacsony kamatkörnyezetben nem túl népszerű állampapír, illetve kötvény típusú befektetések helyett. Ez a kiemelten tárgyalt és elemzett befektetési osztály a műkincset jelöli, amit a világirodalom egyik legtöbbet fordított és legnagyobb példányszámban eladott írójának, Jules Vernének az életművén keresztül mutatunk be. Verne fő műve a Rendkívüli utazások (Voyages Extraordinaires) 53 regényből álló sorozata, mely magyar nyelvű első kiadásai mára már több mint 100 éves illusztrált műkincsekké váltak. A tanulmányból megtudhatjuk, milyen izgalmas lehetőséget tartogatnak ezek az antikvitások a befektetőknek, s hogy hogyan is járulnak hozzá egy portfólió sikeréhez.

KULCSSZAVAK: műkincs, öngondoskodás, portfólió menedzsment, vagyonykezelés, Verne

JEL KÓDOK: G11, O16, P41

---

¹ Cziráki Gábor Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar Sopron (University of Sopron Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics cziraki.gabor@phd.uni-sopron.hu)

Bevezetés

Jelen tanulmányomban egy rendkívüli utazásra invitálok a Tisztelt Olvasót, ahol nem mindennapi témával kívánom prezentálni a jövő pénzügyi kultúrájának egyik lehetséges alternatív elemét. Rendkívüli az utazás egyrészt afelől, hogy egy nem megszokott portfólió elosztási elvvel ismerkedhetünk meg, ami saját interdiszciplináris felfedezésem alapján vált iránymutatóvá a vagyongazdálkodási kutatásom számára. Rendkívüli ez az utazás másrészt azért, mert egy olyan befektetési elemet vizsgálok, mely elsőre nem biztos, hogy investíciós céllal jutna mindenki eszébe, meglehet, mindenki számára elérhető dologról van szó és bizonyára birtokolnak is belőle párat a kedves olvasók. Céлом mindezzel bemutatni, hogy olyan rendkívüli helyzetben, mint a mostani globálisan és tartósan alacsony kamatkörnyezet, illetve a nyugdíjrendszer jövőbeni fenntarthatatlansága, a vagyongazdálkodásnak is rendkívüli válaszokat kell találnia. A jövő emberének egyre inkább elvárt tulajdonsága az **öngondoskodás**, azaz az időskori megélhetés saját maga általi biztosítása. Ez széles körben csak akkor valósítható meg, ha az emberek pénzügyi kultúráját is (idővel) sikerül fejleszteni. Eddig nem látott és nem hallott elvárásról van ugyanis szó, ha azt a követelményt támasztjuk a lakossággal szemben, hogy maga gondoskodjon az évtizedekig tartó munkavégzés utáni élethelyzetéről. S mint ilyen eddig nem bevett szokás, új mezsgyén járó, új ismereteket igénylő területről beszélhetünk. Ez csak abból a szempontból rendkívüli történet, hogy eddig nem kellett ilyen irányú tudással bírunk, csak épp ebből kifolyólag nem is tudunk múltbeli tapasztalatokon alapuló tudást átadni. Egy átmeneti időszakban található az emberiség tehát, ahol ez a tudás fejlesztésre szorul, mely korszak után azonban remélhetőleg már mindenki számára magától értetődő lesz, és nem cseng meghökkentőnek, ha öngondoskodásról beszélünk.

A téma definiálása

A két éve kezdett kutatásom a portfólió menedzsment egy olyan területére fókuszál, mely kimondottan öngondoskodó jelleggel bír minden érintett számára. Ez azt jelenti, hogy olyan passzív befektetési stratégia kidolgozására teszek kísérletet, mely megfelelő biztosítékot és elfogadható hozamot tud produkálni ahhoz, hogy komolyabb szakértelem nélkül is bátran fordulhassunk e felé. A tudományágak közti megközelítésből kibontakozott portfólió kezelési elvet először 2016-ban publikáltam, a Rolling Nuts nevet adva neki, mely röviden

összefoglalva a természet entrópiáján alapuló eloszlást vezeti be a portfólió diverzifikáció területére. A stratégia azon alapul, miszerint a minket körülvevő világ önfejlesztő mechanizmusainak megfigyelése arra engedett következtetni, hogy a portfólió elosztását négy elembe és pedig 1:1:1:4 arányban határozzuk meg (Cziráki, 2016). E felismerés mellé szükséges még meghatározni a portfólió elemeit is, melyet kívánatos további szempontok szerint is diverzifikálni, mint például az *időtáv és a volatilitás*. A diverzifikáció (ahogy maga a portfólióképzés is) ugyanis a vagyonelemek megosztásával létrehozott kockázatsökkentő eszköz, mely alapjául szolgál a befektetési paletta későbbi, folyamatos menedzselésének, a stratégia kialakításának és a befektetési célok megvalósításának. A portfólió arányainak interdiszciplináris kikövetkeztetése után létre is hoztam azt a kísérleti portfóliót, mely ezt bemutatva primer eredményekkel törekszik igazolni az önfenntartó pénzügyi rendszer hipotézisét. A portfólió a Rolling Nuts nevet kapta és a fent említett 1:1:1:4 arányban tartalmazza a négy befektetési elemet, melyek a következők: **deviza, részvény, arany és garantált elem**. A paletta kezdeti időszakos hozamával kapcsolatban idén jelent meg egy publikáció (Cziráki, 2018), jelen tanulmányban azonban csak a rendkívülinek mondható garantált komponenssel foglalkozom, mely mintegy *portfólió a portfólióban* funkcionál. Itt említeném meg, hogy a kutatásom kezdeti szakaszában a garantált befektetési elemeknek rendszerint az állampapírokat tekintettem és ezeket vettem elemzés alá is. Azonban egyre inkább nyilvánvalóvá vált számomra is ezen elemzések során, hogy a most megfigyelhető alacsony kamatkörnyezet egyrészt globálisnak, másrészt tartósnak mondható. Ez azt jelenti, hogy a világ semelyik táján nem hoznak olyan hasznot az állampapírok, mint a korábbi évtizedekben – amikor is egy portfólió biztos részét ezek képezték – valamint, hogy ez az állapot nem egyhamar fog megváltozni, gondolok itt arra, hogy bizony éveket, évtizedeket kell várunk arra, míg az én eddigi életemben „megszokott” két számjegyű hozamot tudna egy állampapír produkálni. Így vált szükségessé, hogy alternatív garantált elem után nézzek, melynek következtében fordult figyelmem mind inkább a **műtárgy**, mint befektetési osztály felé. Ezen belül is a természetesen számomra – mint „átlag” ember számára - is elérhető kategóriájú és árfekvésű (azaz nem milliomos, vagy milliárdos tételű) műkincsekre fókuszáltam, ezzel is demonstrálva, hogy nem feltétlenül kellene „vagyonok” ahhoz, hogy műtárgyba fektessünk.

A műtárgy, mint befektetés

Nézzük meg először is mit takar a műtárgy fogalma: „A köznyelvben leggyakrabban a műkincs, **műtárgy** kifejezéssel szokás illetni azokat a tárgyakat, me-

lyeket a jogszabályok, és nyomukban a hatósági intézkedések is *kulturális javak*, *kulturális tárgy* néven említenek.” Az örökségvédelmi törvény meghatározása szerint: „Kulturális javak: az élettelen és élő természet keletkezésének, fejlődésének, az emberiség, a magyar nemzet, Magyarország történelmének kiemelkedő és jellemző tárgyi, képi, hangrögzített, írásos emlékei és egyéb bizonyítékai - az ingatlanok kivételével -, valamint a művészeti alkotások”. Ezen felül a törvény megkülönbözteti az összefüggő műtárgyak alkotta **gyűjteményt**, tárgyegyüttest, mely „összetartozó tárgyak egységét megőrzendő” a hatályos jogszabályok lehetőséget biztosítanak a *védett gyűjteménnyé* nyilvánításra is (*oroksegvedelem.kormany.hu*). A fent felsorolt kategória takarja tehát a műtárgy definícióját és a hivatalos álláspont szerint amennyiben ezek összetartozó egységet képeznek, akkor az plusz értéket, védettséget (garanciát) jelenthet a kategória számára. Az Örökségvédelmi Hivatal a védetté nyilvánítással tehát olyan garanciát állíthat ki a kulturális javakról, mely már a megfelelő biztosítékot szolgáltatja egy befektető számára ahhoz, hogy a műkincsre, mint biztos befektetésre tekintsen. A műkincs értéke tehát fokozható, ha az tárgyegyüttesbe illeszhető, mely gyűjtemények állapotának felméréseivel és folytatólagos kezelésével pedig már külön szakirodalom is foglalkozik, ami tankönyv a Gyűjtemény-menedzsment címet viseli (*Kis-Tóthné Tóvik, Miklós, 2011*).

„A műkincspiac első fellendülését az 1998-as tőzsdeválság hozta el, amikor a befektetők új, stabilabb lehetőség után nézve átcsoportosították megtakarításaikat. Bár a különböző válságos időszakok a műtárgypiacra is hatást gyakoroltak, összességében elmondható, hogy ilyen időszakok után megnő a bizalom az ilyen típusú befektetésekkel szemben. Ugyanakkor a „nyugalmi időszak”, amikor például az értékpapírokból könnyebben realizálódik a nagyobb profit, szintén kedvezően hatnak a hagyományos befektetési formákra, hiszen egyértelműen növekszik a befektetési kedv is. A New York University Stern School of Business egyik felmérése szerint az elmúlt 50 évben a műkincsbefektetéseken elérhető hozam jóval magasabb volt, mint amit a részvénytőzsdák biztosítottak”. A műtárgykereskedők véleménye szerint a műkincsek alapvetően középtávú befektetéseknek számítanak, és már 5–10 év távlatában kalkulálható profit realizálható egy ilyen befektetésből. További jellemzőjükként állapítható meg, hogy nem csupán a tárgyi érték határozza meg a valós értéküket, hanem a hozzájuk köthető történetek és események is befolyásolják azt (*Gaszner, 2017*).

A műtárgyak jellemzően aukciókon, árveréseken érhetők el, de manapság már megjelent ennek online platformja is, így az elektronikus eszközökhöz szokott legfiatalabb gyűjtők megjelenése új szegmensenként prognosztizálható a piacon. Nézzük, mit mond (nekünk befektetőknek) az egyik legjelentősebb ha-

zai online aukciós portál – az Axioart – a műtárgyakról: „Szemben a pénzügyi befektetési eszközökkel a műalkotások egyszeri, megismételhetetlen tárgyak, ezért nem reprodukálhatók, sokszorozhatók pusztán a befektetői igények kielégítése érdekében. Ez olyan sajátossága a műtárgypiacnak, amit egyszerűen nem lehet figyelmen kívül hagyni, ha műtárgyakba szeretnénk befektetni. Praktikusan ez azt jelenti, hogy körültekintően, alapos szaktudás birtokában kell felkutatnunk az érdeklődési körünkbe tartozó gyűjteményi darabot, mindez időigényes feladat, a témában való elmélyülést igényel, vagy rá kell magunkat bízni egy képzett szakemberre. Az optimális befektetés egyik tulajdonsága, hogy mobil, tehát például egy részvényt, kötvényt vagy egy ingatlant záros határidőn belül el tudunk adni, ha készpénzre van szükségünk. A műtárgypiac korlátozottan likvid, mindig figyelembe kell vennünk, hogy idényjellegű. Az értékesebb tárgyakat árveréseken érdemes árulni, viszont az árveréseket három blokkban tartják évente: tavasszal, ősszel, és karácsony körül – alkalmazkodnunk kell, ki kell várnunk ezeket az időpontokat” (axioart.com). Ugyanez a forrás a Deloitte nemzetközi könyvvizsgáló cég 2016-os méréseire hivatkozva több statisztikai eredményről is beszámol nekünk, melyek szerint:

- a privátbankárok 36%-a szerint nő a gyűjteményekbe allokált vagyon a következő évtizedekben
- a vagyonkezelők 78 %-a (2014-ben még csak 55%-a) szerint a műtárgyaknak helye van a vagyonkezelésben.
- a vagyonkezelők 48%-a szerint az ügyfelek nyomást gyakorolnak rájuk azzal kapcsolatban, hogy adjanak számukra művészeti befektetésekre vonatkozó tippeket
- a gyűjtők 64%-a (2014-ben még csak 47%-a) mondja, hogy a megvett műalkotás legyen jó befektetés is.

Ezek a megállapítások jól mutatják nekünk, hogy a műtárgyakat manapság egyáltalán nem kizárólag kedvtelésből vásárolják az emberek, hanem kifejezetten szem előtt tartják a befektetés megtérülését. Ezek az érvek jól mutatják azt, hogy a műkincs piac fellendülőben van, egyre szélesebb közönséget ér el, s bár megvannak a maga sajátosságai, összességében kijelenthető, hogy a műtárgy igenis alternatívaként szolgálhat a korábban megszokott garantált befektetési elemek helyett, mint az állampapír, vagy a kötvények. Az, hogy a piac, az aukciósházak vagy a befektetők mit értékelnek műtárgynak, mára gyökeresen megváltozott az elmúlt évszázad hagyományaihoz képest. Immár nem csak műalkotások, ékszerek, órák, szőnyegek kerülnek kalapács alá, hanem

ez a természetes változási folyamat új kategóriákat is teremtett az árverések tétjeinek, mint például a pezsgők, borok, szeszes italok, úgymint hajóroncsok mélyén talált italok, sarkköri expedíció során ott felejtett whiskeyk, vagy épp koros Tokaji esszenciák (Hoffer, 2018).

A Rendkívüli utazások

A tanulmány témája két dolog miatt rendkívüli: egyrészt a már említett mindeki számára elérhető műtárgy elem – mint garantált befektetés – bevonása miatt a portfóliókezelésbe, másrészt maga a vizsgált műtárgy jellege miatt nevezhető ennek. Jelen elemzés ugyanis Jules Verne (Verne Gyula, 1828–1905) írói munkássága fő részének tekintett *Les Voyages Extraordinaires* (Rendkívüli utazások) 54 regényből álló sorozatát veszi górcső alá. Vernét szokás a „sci-fi atyjaként” emlegetni, mivel ő alapozta meg a tudományos–fantasztikus regény irodalmi műfaját azzal, hogy korának – a 19. század második felének – szellemét megörökítve ötvözte műveiben az emberi találékonyságot a technika rohamosan fejlődő vívmányaival. Verne a világ egyik legtöbbet fordított és legnagyobb példányszámban kiadott írója mind a mai napig, egy kutatás szerint a Biblia után a Verne–műveket fordították le a legtöbb idegen nyelvre (Portuondo, in Kuczka, 1978). Ez azt bizonyítja számunkra, hogy kelendő, keresett és elérhető termékekről van szó, ha egy Verne műről beszélünk. Az író életművének fő alkotása az 1863 és 1905 között írt Rendkívüli utazások sorozat, melyet egy szerződés nyomán alkotott, amit a Hetzel kiadóval kötött 1863-ban, miszerint évente 1–2 tudományos, fantasztikus, ismeretterjesztő kalandregényt ír, melyet a kiadó szerződésben vállaltan megjelentet. A Rendkívüli utazások célja, miként Hetzel az első kötet előszavában kifejti, hogy „összefoglaljanak minden földrajzi, földtani, csillagászati ismeretet, amit a modern tudomány felhalmozott, és az írójukra oly jellemző festői és vonzó alakban újraépítsék a világegyetem történetét” (Hobana, in Kuczka, 1978). Nem kevesebbre vállalkozott hát, mint mindent összefoglalni, mely a Földdel való megbirkózást jelenti, mely munka végén feltáruulhat a glóbusz, immár titkok nélkül, gazdagságtól és energiától termékeny kerektségében, lecsupasztíva és teljesen kiszolgáltatva urának, az embernek (Juin, in Kuczka, 1978). A közel 40 év alatt megalkotott 54 regény hatalmas írói teljesítménynek minősül és az akkori kor elismerését is kivívta, melynek következtében Magyarországon is sokszor az eredeti francia megjelenéssel egy időben jelentek meg az író művei korabeli magyar fordításban. A dualizmus korabeli hazai kiadások a Franklin Társulat gondozásában jelentek meg, akik fontos ismeretterjesztő és olvasóközönséget nevelő feladatot vállaltak ezzel, egyben kedvező terepet biztosítva a tudomá-

nyos gondolkodás számára. Ezek a művek I. Ferencz József uralkodása idején, korabeli fordítók – így korabeli, míves magyar nyelvű – munkája nyomán láttak napvilágot, melyek így nem csak külalakjukban, hanem nyelvezetükben is tökéletes lenyomatát adják az akkori világnak. A megjelent könyvek az akkori könyvkötészet ékes példányaiként, díszes, dombornyomott, aranyozott vászonkötésben, az eredeti metszetekkel illusztráltan – túlélve két világháborút – mára több mint 100 éves műtárgyakká váltak és ezzel úgy tetszik egyszer s mindenkorra megvetették a szerző hazai népszerűségének szilárd alapjait, melynek hatása nemzedékek hosszú során át mindmáig jótékonyan érződik (Horváth, 2005). Az Utazásoknak szervezett rendszere van, Verne ugyanis teljes képet akart adni a világról, felfedve és meg is ítélve a XIX. század végének tudományát kiegészítő emberi álmot, a Föld teljes megismerését (*Butor, in Kuczka, 1978*). Ezzel a író korának koronatanújává válik, s az által, hogy hőseivel bejárja a Föld minden zugát, eloszlatja az emberiség Terra incognitával szemben érzett szorongását (*Vierne, in Kuczka, 1978*). Verne a szobája falán egy terjedelmes világtérképen kis zászlócskákkal jelezte „rendkívüli utazásaink” színtereit, hőseinek utazásait, s csak akkor hagyta abba, mikor már nem volt rajta hely. Ez a mindent megismerés vágya teszi hasonlatossá kortársaihoz, Balzachoz, Victor Hugóhoz, vagy Zolához, de náluk jóval nagyobb írói hagyatékot hagyott hátra azzal, hogy minden egyes regényével más–más tájait a Földnek tárta a kíváncsi olvasók elé, behálózva ezzel a Föld majd teljes területét, mely akkoriban az érdeklődők számára csak művei olvasása által volt elérhető (*Zoltán, 1972*). Ahogy Nemes Nagy Ágnes fogalmaz a *Verne Gyula gyermekei* című írásában ezzel a hatalmas teljesítményével a homo sapiens kalandszükségletét elégíti ki az író, mely óskalandvágy elidegeníthetetlen tulajdonsága az emberi fajnak (*In: Kuczka, 1978*). Összességében nem véletlen, hogy a *Rendkívüli utazások* fordítják és ismerik világszerte, csak a sorozat darabjainak tulajdonítanak irodalmi értéket, Verne ugyanis sokszor dolgozott társszerzőkkel, elég gyakran használta fel mások vázlatait vagy műveit, valamint a halála után megjelent néhány művének szerzőségét egyes kutatók még ma is kétségbe vonják (*Kuczka, 1978*). Az Utazások azonban egyértelműen egyéni alkotása, s mint a Földet behálózó korlenyomat, összefüggő egységet alkotó tárgyegyüttes, mely így a műtárgy meghatározáson felül **gyűjteménynek** is tekintendő. A Rolling Nuts vagyonekezelési kutatás befektetési palettájában elfoglalt helyét úgy jellemezhetnénk, hogy a Verne sorozat *portfolió a portfolióban*, mivel az egyes példányok minősége, régisége, vagy értéke különböző lehet és lehetőség van ezek cseréjére, pótlására, azaz a gyűjtemény szuverén menedzselésére.

Az illusztrációk szerepe

Külön kell szólnunk a témában az illusztrációk szerepéről. Az illusztráció fogalmilag az írásmű szövegének képekkel történő személtetését jelenti, mely egyszínű, vagy többszínű grafikák előbbé, figyelemfelkeltőbbé teszik a művet, fokozzák az elképzeltetési lehetőséget, az értelmi és érzelmi hatást. Verne esetében megállapítható, hogy az illusztráció szerepe csaknem vetekszik a szerzőével, azt kiegészíti, fokozza, teljesebbé teszi. A XIX. század második felének képzőművészetében külön értéket képviselnek az érzelmi, hangulati ábrázolások (Osterwalder, 1989). Példa erre az 1. ábra. Írónk esetében az elképzeltetés miatt is elengedhetetlen egyes technikai eszközök, járművek, műszerek pontos ábrázolása, hiszen sokszor olyan tárgyakról van szó, melyeket addig ember nem látott, csak Verne – tudományosan megalapozott – fantáziája tette „láthatóvá” (Berencz, 1997).

1. ábra: Érzelmi, hangulati ábrázolás Verne műveiben

Forrás: Verne (1880, 1865, 1875)

Fontos megemlíteni, hogy a **grafika önmagában is műtárgynak** minősül, melyet – mint művészhez kötött önálló alkotást – ettől még lehet sokszorosítani (Járfás, 2016). A grafikák értéke ily módon függ: a sokszorosítás technikájától, a példányszámtól, a hordozó minőségétől és attól is, hogy a példányok számozottak, szignáltak-e, a művész életében és felügyeletével készítették-e őket vagy pedig utólagos, posztumusz nyomatokról van szó (portfolio.hu). Amit ma fényképezéssel pár pillanat alatt megörökíthetünk, a múlt században a **xilográfiai** (fametsző) műhelyekben fáradtságos munkával kellett rárajzolni és rávésni falapokra. Verne korában, a XIX. század második felében sok száz

ismert és azóta elfeledett rajzoló örökítette meg így a hétköznapi és rendkívüli eseményeket, mutattak be távoli tájakat vagy új találmányokat (lásd: 2. ábra). Az így készült művek nem kerültek képtárakba, sok ilyen alkotás már régen elenyészett vagy elporladt, csupán a könyvtáraknak és a gyűjtőknek köszönhető, hogy egy részük máig megmaradt (Svihran, 1986).

A Verne műveknek külön illusztrátoraik voltak (Féat, Riou, Benett, De Beurepaire, Roux, Tiret-Boguet...), akik egyben társszerzői is a *Rendkívüli utazások* sorozatnak, az író után ugyanis ők voltak az elsők, akik kezükbe foghatták a kéziratokat és megálmodták, papírra rajzolták a hősöket, tájakat, az ember küzdelmét az emberrel és a természettel, képpé változtatva a szavakat, irányítva és meghatározva az olvasói képzeletet. „Rajzaik legalább annyira fontosak, mint a szöveg, amelynek kísérőjévé és magyarázójává szegődtek, sőt – helyenként – jelentősebbek, mert a kopott szavakból elevenség lesz, a regények drámai pillanatai összesűrűsödnek, felfokozódnak, a természet erői és szépségei megmutatkoznak igazi mivoltukban” (Kuczka, 1989). A rajzolóknak lemondva művészi személyiségükről, eredetiségükről, alárendelték magukat a közös célnak, az író szellemének, közösen alakítva ki a stílust, sokezer rajzon át teremtve meg és ránk hagyományozva a világnak azt a képét, amelyet a múlt század második felének francia, vagy tágabban nézve európai polgára a magáénak tartott. A Verne művek oly gazdagon illusztráltak és olyan részletességgel kidolgozottak, hogy csupán a finom metszetekből rekonstruálni lehetne a XIX. század életét.

2. ábra: **Kaland és technika a Verne művekben**

Forrás: Verne (1895, 1871, 1902)

Verne sokszor veszekedett az illusztrátorokkal, hogy ő bizony nem úgy álmodta meg azt a sziklaormot, azt a dzsungelrészletet, vagy hősének azt a lengő szakállát, sok ilyen levele maradt fent, melyben csatázva a metszetek készítőivel késhegyre menő küzdelmet folytatott minden egyes apró részletért. Egy idő után a kiadójának, Hetzelnek is csitítólag be kellett avatkoznia ezen csörtékbe, ugyanis sokszor hátráltatta a könyvek megjelenését, már–már veszélybe sodorva egyes művek kiadását (*Evans, 1998*). A pontosságot megkövetelendően így történhetett, hogy az illusztrációk sokszor valószerűek, sőt egyes rajzolók külön utazásokat is tettek ahhoz, hogy a helyszínen rajzolják meg a leírt tájakat (*Hankiss 1930, in Kuczka 1978*). Mivel sokszor kiadott íróról van szó, sajnos elmondható, hogy sok kiadás valósággal megcsonkítja Verne műveit azzal, hogy az eredeti képeket silány kreálmányokkal váltja fel, az író finom ironikus stílusát pedig olcsó modernséggel helyettesíti (*Weibel, 1976*).

Ezért sem mindegy, az ember melyik Vernét gyűjti, hiszen ég és föld lehet a különbség az illusztrációk és a fordítások minősége között. Épp ezért nem mindegyik regény jelent befektetési szempontból vett értéket, meg kell tudni különböztetni az ilyen kiadásokat, melyre a tapasztalat és utánajárás mellett némi rutinra is szükség van. A magyar kiadásokról elmondható, hogy azok a korabeli kiadások képviselnek értéket, melyeket az akkori nyelvezeten fordítottak tudós emberek – visszaadva a kor magyar nyelvi sajátosságait –, valamint, amelyek illusztrációban az eredeti metszeteket tartalmazzák. Már csak a koruknál fogva is becsülendő egy–egy ilyen Franklin kiadású kötet, összességében azonban elmondható, hogy a Rendkívüli utazások korabeli példányai olyan műtárgyak, melyek **könyvek és grafikák egyben**, tehát több tekintetben is múkincsnek minősülnek.

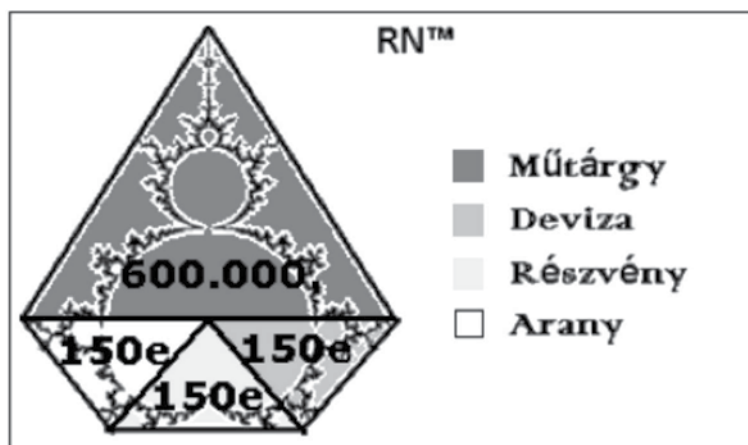
Az alkalmazott módszerek

A kutatás során alkalmazott módszerek közül megkülönböztetjük a portfólió kezelési módszert – mint a vizsgálat alapjául szolgáló primer vagyongazdálkodási mechanizmust – és a könyvgyűjtemény összeállításához szükséges módszereket.

A portfólió menedzsment módszertana

Ahogy tanulmányom elején említettem, a vizsgálat alapja egy saját magam által kifejlesztett portfólió, név szerint a **Rolling Nuts Portfólió**, mely a kikísérletezett és előre meghatározott elosztási elv mentén alakította ki a befektetési elemeit. Ezeket a befektetés elemeket aztán passzív üzleti politikával évente

egyszer megvizsgálva döntünk arról, hogy átrendezzük-e a portfoliót, vagy realizáljuk-e a hasznot. A paletta 2016-ban került kialakításra a 3. ábra szerinti elrendezésben. Kezdetben 600 ezer forint értékű műtárgy képezte a portfolió nagyobbik 4/7 részét, míg a maradék 1/7 részek (150.000,- forintok) a már említett három kategóriába kerültek beruházásra. Ezen belül is a deviza elem a EUR/HUF (euró-forint) devizapárt jelenti, a részvény kategória a DAX indexbe való befektetést, míg az arany, az árutőzsdén köthető beruházást jelöli. Ezen investíció megvalósításához egy eurós értékpapírszámla szükségeltett, melyet az online platform segítségével saját magunk kezelhetünk. A technikai feltételek megvalósulása után megvártam 2017 első kereskedési napját és az aznapi árfolyamon nyitottam a pozícióimat az említett három befektetési kategóriában. A passzív stratégia pedig azt jelentette, hogy a következő év január elsején döntök arról, hogy átrendezem-e a skálát, vagy realizálok-e a befektetés hasznát. Jelen tanulmány a 3. ábrán a legnagyobb részt kitevő műtárgy elemmel foglalkozik, de a tanulmány későbbi részében természetesen a teljes portfolió eredményeiről is esik majd szó, amin belül megvizsgálhatjuk, hogy a bemutatott kulturális javak miként járultak hozzá a paletta eredményéhez.

3. ábra: A Rolling Nuts Portfolió 2017. január 1-én, forintban

Forrás: Saját szerkesztés

Elemzésemben a műtárgy elem az említetteknek megfelelően több egyetlen befektetésnél, sokkal inkább **portfolió a portfolióban** funkciót tölt be. A 600.000,- forint ugyanis egy könyvegyüttes árát jelenti, mely összetételében maga is menedzselhető. Az árát szakértői értékbecslő állapította meg 2016.

negyedik negyedében, a könyvgyűjteményt akkor becsültetem fel, amikor összegyűjtöttem Verne Gyula Rendkívüli utazások sorozatának mind az 54 darabját. Itt kell megemlíteni, hogy Verne teljes életműve ezen felül még további 10 regényt és harmincnál is több novellát, esszét, egyéb művet tartalmaz, valamint ha teljes képet akarunk kapni az íróról, akkor még ide sorolhatók a magyarul megjelent életrajzi kötetek, térképalbumok is. A gyűjtemény törekszik ezen összes Vernéhez kapcsolódó mű megszerzésére, de jelen kutatás az író irodalmilag is elismert fő sorozatával foglalkozik.

A „gyűjtő” módszertana

Az értékbecslés egyrészt megállapította a könyvportfólió értékét, másrészt kitért arra is, hogy ez az érték hogyan növelhető. Hiszen bár a gyűjtemény tartalmazta a Rendkívüli utazások sorozat összetartozó elemeit, azonban az író teljes életművét még nem fedte le. A további feladatokat tehát a *gyűjtemény értékének növelése* jelentette, melyet a szakértői értékbecslés 5 pontban határozott meg, e szerint a gyűjtemény értéke növelhető:

- Első kiadásokkal
- Régebbi képes kiadásokkal
- Az összes eredeti képet tartalmazó példány összegyűjtésével
- A novellák, esszék, A Föld felfedezése sorozat összegyűjtésével
- Az idő múlásával – e könyvek értéke átlagosan évente 1%-ot növekszik.

Ezzel a konkrét definiálással az értékbecslés meg is határozta a **gyűjtemény célját**: az összes eredeti képet tartalmazó példány és a teljes Verne-életmű összegyűjtése. A már idézett örökségvédelmi törvény is megkülönbözteti az összetartozó tárgyegyütteseket a szimpla műtárgyaktól, másrészt a Verne könyvek sajátossága, hogy léteznek olyan különálló kiadás-sorozatok, melyek meghatározott példányszámban összefüggő egységet képeznek. Ezen sorozatok összegyűjtésével a benne szereplő példányok értéke többet ér, mint különálló könyvként és esetenként az egész sorozat értékesítve több hasznot hoz, mint a könyvek egyesével való eladása. Ezt nevezzük gyűjtemény bónusznak.

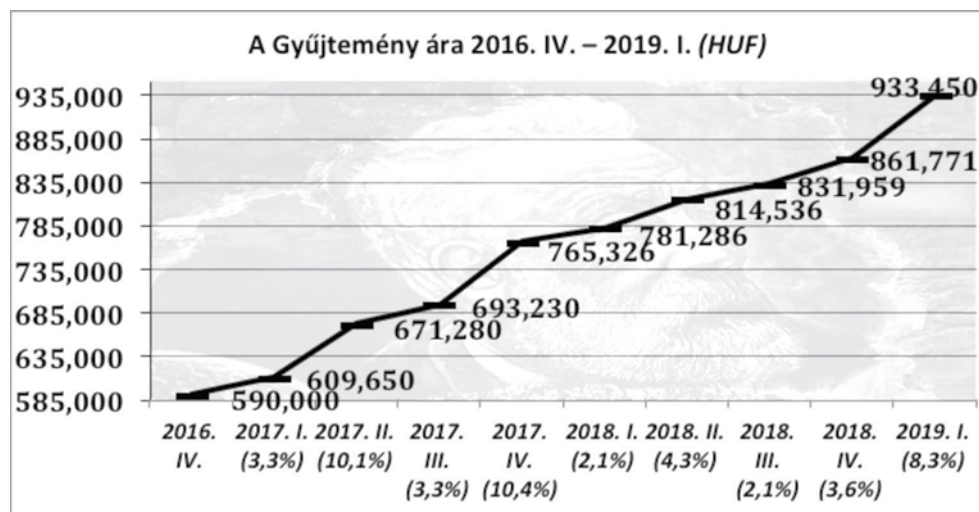
Kutatási eredmények

A Verne gyűjtemény célja tehát egyrészt a *Rendkívüli utazások* minél értékesebb példányainak összegyűjtése, másrészt, mintegy mellékes célként Verne teljes életművének összeállítása, ami minden magyarul megjelent további regényt, esszét és az életrajzhoz kapcsolódó könyveket jelenti. A tanulmányban

a 2016 negyedik negyedévtől mostanáig (2019 első negyedév) vizsgálom a kollekció vagyongyarapódását. A vizsgált periódus kezdete az értébecslés időpontja, ez az az időpont, amikor a *Rendkívüli utazások* minden példánya birtokomban volt, ennek alapján lehetett **teljes sorozatnak** tekinteni a kollekciót, ami így szakértői szemmel is felbecsülhetővé vált. Kezdetben csak arra törekedtem, hogy teljes legyen a sorozat és nem törődtem a könyvek milyenségével, mely „hibát” az ez utáni időben korrigáltam azzal, hogy a valóban műtárgyi értékű példányokra cseréltem le azokat, amelyek nem ilyenek voltak, illetve a módszertannál említett módokon tettem szert új könyvekre és tudtam is eladni az így kicserélt darabokat.

A Verne életmű értéknövekedése

Tekintsük át először a Verne életmű gyarapódását és értéknövekedését. Itt kell megjegyezni, hogy mind a mai napig nem mondható teljesnek a gyűjtemény, hiszen még hiányoznak egyes kisebb jelentőségű irományok, novellák, azonban az elmúlt két évben folyamatosan gyarapodott ez a kollekció, aminek értékbeli változását a 4. ábra ábrázolja.

4. ábra: A Verne életmű értéke 2016. IV–2019. I., forintban

Forrás: Saját szerkesztés

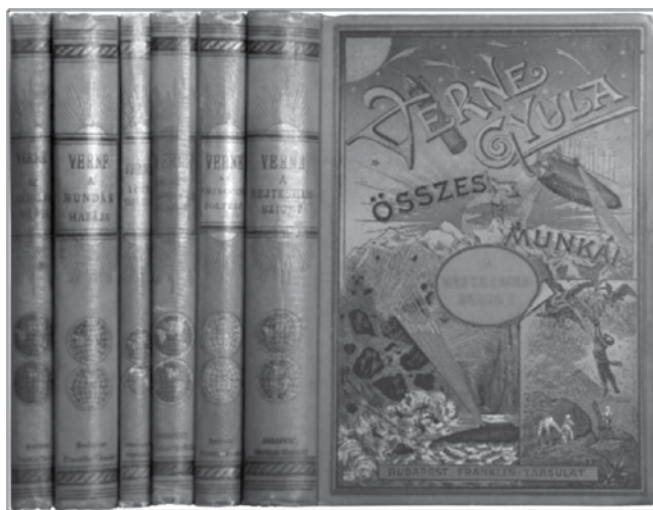
A könyvek esetében korlátozottan hozzáférhető javakról van szó, ezeket a példányokat ugyanis nem lehet akárhol, vagy akármely időben csak úgy megvásárolni. A gyűjtés során törekedtem a lehető legkisebb bekerülési költségre, mert az

árak között is nagy eltérések adódnak – már, ha kaphatók a bizonyos példányok. Az első dolog, ami szembetűnő a fenti ábrán, az a könyvpiac ciklikussága. A negyedévek mellett fel van tüntetve az adott időszakban történt értéknövekedés is százalékos formában, ebből kiolvasható, amit már egyszer az aukciók leírásánál megállapítottunk: mégpedig hogy a könyvpiac jellemzően a tavaszi és a téli (Karácsony előtti) szezonban aktív. Az ábra adatai is jól tükrözik ezt, látható, hogy a második és negyedik negyedéves hozamok rendre felülműlják az első és harmadik negyedéves változásokat. A gyűjtemény darabjait ugyanis ezekben az időszakokban sikerült beszerezni a kínálat korlátozott hozzáférése miatt.

Az 4. ábra tehát a teljes Verne életművet tartalmazza (már, ami megvan belőle), aminek csak egy része a *Rendkívüli utazások* regény–sorozat. A teljes életmű törekszik az összes magyarul elérhető Vernéhez kötődő írás összegyűjtésére, mely szintén nem kis vállalkozás és még nem is ért a végéhez. Az ábra értékeiből kiolvasható a teljes gyűjtemény egy és a két éves értéknövekedése, ez egy év alatt 27,11%–ot jelent, összességében pedig a vizsgált két éves intervallumban **58,21%**–ot növekedett, 933.450,- forintra. Ebben a változásban benne vannak az új könyvek, melyek teljessé teszik a kollekciónak és az éves 1%–os növekedést is belekalkuláltam, amelyet a kezdeti értékbecslés minimum éves növekedésnek prognosztizált.

Pár szóban a sorozatokról

A gyűjtés során arra is rá kellett eszmélnem, hogy a Verne könyvek különböző sorozatok darabjaiként gyűjthetők csak össze, ugyanis az évek (évtizedek, elmúlt száz év) során nem volt még olyan magyar kiadó, mely egybe mindegyik könyvét kiadta volna. Egészen 2008–ig, amikor is az Unikornis kiadó véghezvitte a nagy feladatot és egy sorozatban kiadta Verne összes művét, azonban sajnálatosan e sorozat jelentős hátránya, hogy nem tartalmazza az eredeti illusztrációkat (helyette modern magyar alkotások találhatók benne) és fordításában is olyan modernre sikeredett, hogy pont az a világ nem köszön vissza benne, melyre az olvasó oly kíváncsi, mikor egy Verne könyvet vesz a kezébe. Így bár egyszerűnek tűnt volna egyszerűen felvásárolni e kiadványsorozat darabjait, erről le kellett mondanom, ugyanis ezek *semmilyen műtárgyi értéket nem képviselnek*. Szemben az antik kiadású eredeti **Franklin kötetekkel** (lásd: 5. ábra).

5. ábra: Franklin kiadású Verne–kötetek

Forrás: portfolio.hu (2014)

Megfigyeltem azonban, hogy egyes teljes sorozatok darabjaiból összeállítható a kívánt minőségű könyvgyűjtemény, így a kezdeti – minden példányból legyen egy, mindegy milyen – taktikából átváltottam a teljes magyar sorozatok gyűjtésére. Ezek a sorozatok bizonyos számú Verne könyvet tartalmaznak csak, mivel a kiadók bicskájá mindig beletört, amikor a teljes életmű megjelenetésére vállalkoztak. Ilyen összefüggő sorozatok az alábbiak:

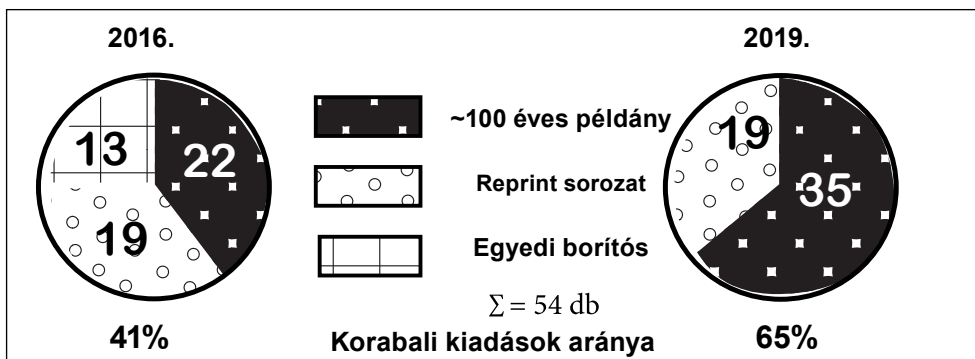
Móra Ferenc Könyvkiadó, egyedi borítós sorozat (1955–1960), 12 db.

Móra Ferenc Könyvkiadó, glóbusz mintás sorozat (1957–1961), 5 db.

Alexandra Kiadó, reprint sorozat (1994–1998), 19 db.

Az Alexandra Kiadó reprint sorozata a korabeli Franklin–kiadások hasonmás újryanomása révén látott napvilágot, melynek előnye, hogy olcsóbbak az eredeti köteteknél, viszont a *Verne Gyula összes munkája* sorozatcímtől eltérően – mely szintén nem tartalmazza az összes Verne művet – csak 19 példányig jutottak. Viszont az illusztrációk tekintetében teljes értékű könyveknek mondhatók, hiszen maradéktalanul tartalmazzák az eredeti metszeteket, bár a korabeli vászonkötéstől eltérően itt csupán fűzött kartonkötésről beszélhetünk. A Móra Ferenc kiadó két sorozatának esetében azt kell megemlítenünk, hogy eltérően a múlt századi kiadások egyen borítójától, itt egyedi borítót kaptak a könyvek, mely esztétikailag mindenképp előnyükre válik, valamint extra tulajdonságként térképmellékletet is tartalmaznak, mely nem volt jellemző a korabeli kiadásokra. Apróbb hiányosságuk emellett azonban, hogy tartalmaznak ugyan eredeti képet,

viszont nem mindet. Mégis ezen sorozatok összefüggő egységet alkotva **több-letértéket képviselnek** a magányos példányokhoz képest. A gyűjtésnél törekedtem e sorozatok összeszedésére és a *Rendkívüli utazások* 54 regényéhez hiányzó könyveket a korabeli, 100 éves (vagy régebbi) kiadásokkal egészítettem ki. Így adta ki a kezdeti gyűjtemény a 6. ábrán megfigyelhető 2016-os összetételét.

6. ábra: A Rendkívüli utazások portfólió összetétele 2016 és 2019-ben; darab

Forrás: Saját szerkesztés

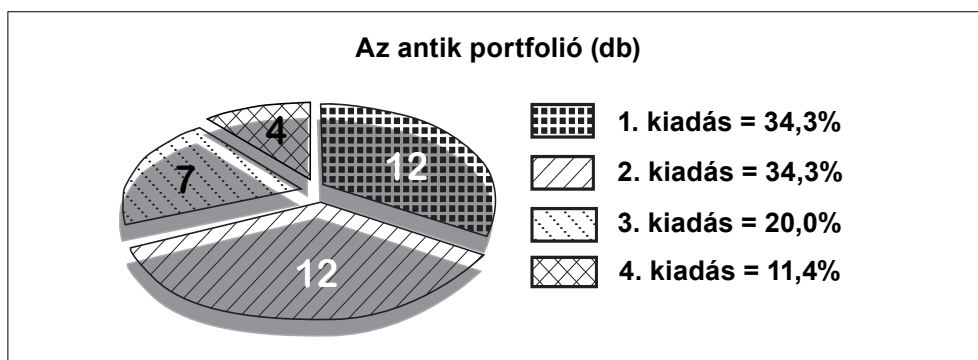
A Rendkívüli utazások portfólió

A Rendkívüli utazások Verne-sorozat tehát az író irodalmilag is elismert, 54 regényből álló összetartozó egysége, mely portfólió egy nagyobb portfólió része. Eszerint a teljes életmű egy – igen jelentős – hányadát teszi ki és jelen tanulmány is ennek a sorozatnak az összetételével, jelentőségével foglalkozik. A 6. ábrán látható, hogy a gyűjtés során hogyan változott a sorozat összetétele: kezdetben 22 darab korabeli (1896–1918-as) kiadás adta a portfólió gerincét, ami **41%**-ot tesz ki, ez egészült ki a 19 darabos reprint sorozattal – ami önmagában is egy teljes sorozatot képvisel – és további 13 db. könyv volt az, ami az egyedi borítós Móra Ferenc kiadványokat jelentette. Az egyedi borítós példányok későbbi kiadások (1950-es, 60-as évek), s bár van olyan előnyük (pl.: a térképmelléklet), ami a többi példánynál nincs meg, összességében a koruknál fogva mégis kevesebb műtárgyi értéket képviselnek. Ezért ezek szép apránkénti lecserélése jelentette a portfólió fejlődését, mely során egyre több nagy értékű 100 évesnél idősebb (1., 2., 3. kiadású) példány került a gyűjteménybe. Ennek köszönhetően 2019-re a 6. ábrán látható módon változott meg a portfólió összetétele, és immár 35 darab 100 éves, vagy idősebb példány került a kollekcióba, ami már összességében a sorozat **65%**-át teszi ki. Ez a minőségbeli változás okozta a gyűjtemény értékének növekedését is, mely a

tanulmány írásának időpontjában arra vár, hogy egyetlen egyedi borítós kiadványt még lecserélhessen egy értékesebb példányra és így elmondhassa, hogy a Rendkívüli utazások sorozat minden kötete úgy van meg, hogy tartalmazza az összes eredeti illusztrációt. Ekkor a kollekció levédhetővé válik, azaz állami szakértői becsléssel megállapítható az új (gyűjtemény bónuszú) értéke és védelem alá helyezhető, mely összetartozó tárgye gyűttes fenntartására támogatás vehető igénybe.

Ejtsünk pár szót a korabeli kiadások arányáról is, ezeknél ugyanis megállapítható, hogy minél régebbi, illetve minél korábbi kiadásról van szó, annál nagyobb értéket képviselnek. Ahogy már említettem, ezek a könyvek gyakran az eredeti francia megjelenéssel egy időben jelentek meg, ami tovább növeli az értéküket. Gyakran több kiadást is megéltek már a dualizmus idejében is, ezért a könyvészeti adatok alapján meg lehet különböztetni első, második, harmadik, negyedik... stb. kiadásokat. Egy könyv értéke függ a kiadások gyakoriságától is, de nyilvánvalóan tényként megállapítható, hogy az első kiadások érik a legtöbbet, míg a sokadszor kiadott művek értéke ezzel arányosan csökken. Törekedtem is hát a minél korábbi kiadások összegyűjtésére, mely azért már nem kimondottan pénztárcakímélő művelet, de a már említett módszertannal azért így is sikerült alkalmanként jutányos áron hozzájutnom ezekhez a műves könyvkötéssel készült, gazdagon illusztrált, aranyozott kötetekhez. A legutóbbi ábrán láthattuk, hogy mára 35 darab világháború előtti könyv teszi ki a gyűjtemény gerincét, a 7. ábrán pedig megtekinthetjük ezen kiadások régiségét, azaz az 1., 2., 3. és 4. kiadások arányát ezen a 35 darabos magon belül.

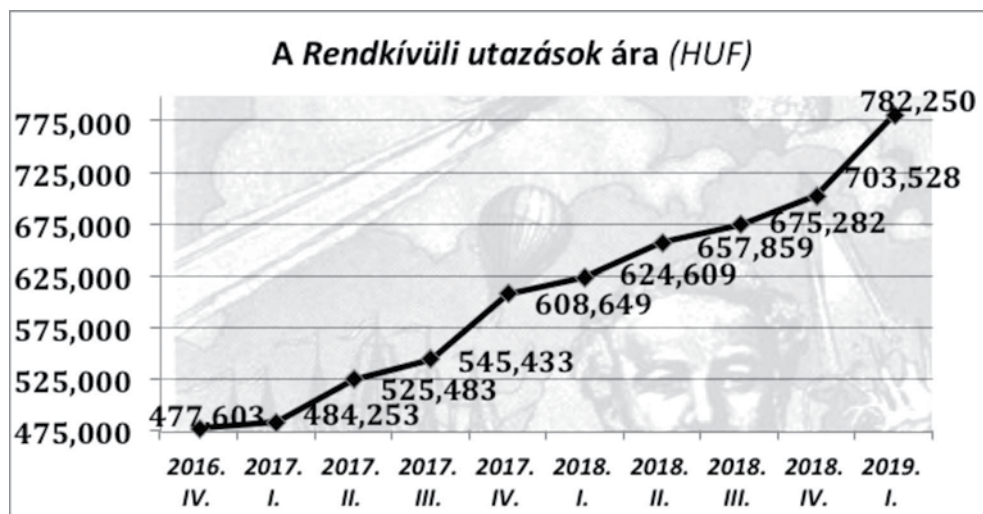
7. ábra: Az 1., 2., 3. és 4. kiadások aránya a gyűjteményen belül; darab

Forrás: Saját szerkesztés

Az ábrából kiolvasható, hogy a korabeli könyvek eloszlása egyenlő arányban tartalmaz első és második kiadásokat (12–12 darab), melyek a teljes antik

blokk 34,3–34,3%-át teszik ki. Ennél kevesebb (7 darab) 3. kiadás található, pontosan 20% arányban és még kevesebb, 4 darab, összesen 11,4%-nyi 4. kiadás alkotja a gyűjtemény maradékát. Az eloszlás jól tükrözi a szándékot tehát, miszerint minél régebbi könyvek kerüljenek be a gyűjteménybe. Ez az arány tovább javítható, ha még több 1. kiadást szerzek be, de arra már egy másik, komolyabb vállalkozásban kerülhet csak sor – már csak az árak és a kínálat szűkössége miatt is. Az antik könyvek a koruknál fogva, fordításukban és könyvészeti minőségükben is teljes korrajzot adnak a Monarchia idejéből, és ez az, ami az igazi értéküket adja.

Összegzésül tekintsük át, hogyan változott az 54 darabos *Rendkívüli utazások* regénysorozat értéke a vizsgálat két évében. Itt minden egyes regényt csak egyszer számítok és a kezdeti portfólió összetétel minőségbeli változásából eredően kapjuk meg az árfolyam növekedését, ahogy ezt a 8. ábra szemlélteti.

8. ábra: A Rendkívüli utazások árfolyamváltozása 2016. IV–2019. I.; forintban

Forrás: Saját szerkesztés

A kezdetben 477.603,- forintot érő könyvegyüttes a portfólió gyarapítása és átrendezése során a tanulmány írásának idejére (2019. I. negyedév) 782.250,- forintra gyarapodott, ami **63,79%-os növekedést** jelent. Ezen az ábrán is szembevetendő a könyvpiac ciklikussága, hiszen a 2. és 4. negyedévek nagyobb eredménybeli ugrásokat eredményeztek az 1. és 3. negyedéveknél. Összeszámolva e sorozat rendkívüli méreteit megállapítható, hogy az **54 regény** összesen **17665 oldalt** és **3487 képet** foglal magában. Ebből kiszámoltam, hogy egy

„átlag Verne–regény” ezek szerint 327 oldalas, 65 képet tartalmaz és az árát tekintve **14.486,- forint**ba kerül. Ugyanezen adatokat összevetve megállapítható, hogy gazdagon illusztrált művekről van szó, ugyanis ez átlagban 5 oldalankénti illusztrációt jelent. Mindezekből továbbmenve azt is kiszámítottam, hogy ezek szerint egy „Verne–grafika” ára (önmagában) 201,75,- forintot tesz ki – amennyiben a grafikát, mint műtárgyat magában értékeljük.

Ha a Tisztelt Olvasó sokallná az „egy Verne–regény” több mint 14.000 forintos átlagárát, akkor vessen egy pillantást a 9. ábrára, ahol egy 2019–es aukción elkelt 2 Verne regény végső leütési árát látja. Az egyik könyv esetében ez 140.000 forint, míg a másíknál 81.000 forintért kelt el egyetlen példány az író műveiből. Így nézve nem is olyan sok a gyűjtemény, több mint 900.000 forintos összértéke sem.

ANTIKVARIUM·HU
AUKCIÓ

A(z) "8. online aukció, 2019. 02." véget ért. Alább megtekintheti a végeredményt tartalmazó listát.

8. online aukció, 2019. 02. (Verne művei)

	<p>Tétel sorszáma: 375</p> <p>Verne Gyula: A két Kip-testvér Regény</p> <p>Franklin-Társulat Magyar Irod. Intézet és Könyvnyomda, 1904 Kiadói egészsváson sorozatkötés, 212 oldal Verne Gyula összes munkái</p> <p>Aukció vége: 2019-02-24 21:32</p> <p>Művekről való: Lezárva</p>	<p>Kérelmi ár: 12.000 Ft</p> <p>Leütési ár: 140.000 Ft</p> <p>Licitek száma: 121</p>
	<p>Tétel sorszáma: 376</p> <p>Verne Gyula: Az Antillák világa Regény</p> <p>Franklin-Társulat Magyar Irod. Intézet és Könyvnyomda, 1905 Kiadói egészsváson sorozatkötés, 232 oldal Verne Gyula összes munkái</p> <p>Aukció vége: 2019-02-24 20:48</p> <p>Művekről való: Lezárva</p>	<p>Kérelmi ár: 12.000 Ft</p> <p>Leütési ár: 81.000 Ft</p> <p>Licitek száma: 49</p>

9. ábra: Két Verne–tétel leütési ára egy 2019–es aukción

Forrás: antikvarium.hu (2019)

A Verne gyűjtemény helye a Rolling Nuts Portfolióban

A kutatási eredmények zárszavaként helyezzük valós környezetébe a Verne könyveket, mint a befektetési paletta műtárgy elemét. A Rolling Nuts Portfoliót két éve hoztam létre kutatási céllal, a passzív kezeléssel befektetést pedig változatlanul hagytam azóta is, tehát sem átrendezés (az eloszlást illetően), sem profitrealizálás nem történt. Ennek köszönhetően a nyers két éves hozamát tudjuk – mint a kutatás kezdeti fázisát – alapul venni. Ebben a legnagyobb elemet a műtárgy komponens jelenti, ami az összes befektetés 4/7–ét teszi ki. Az 1. táblázat összesíti számunkra a Rolling Nuts Portfolió első és második

éves, valamint az aktuális árfolyamon számolt értékét. A portfólió gyakorlatilag percről percre változtatja értékét, köszönhetően a deviza–elemnek, a tanulmány írásának idején vett aktuális árfolyamból számítható ki a paletta aktuális hozama. A 2016–os kezdeti érték a beruházásra szánt összegeket számszerűsíti, miszerint 600.000,- forint került műtárgyba és 150–150.000,- forint devizába, részvénybe és aranyba fektetve. Az egy évvel későbbi 2017–es oszlopnál láthatjuk az első éves hozamokat, tételenként számszerűsítve (azaz mennyit érnek a kezdeti pénzüsszegek) és százalékosan is kategóriánként lebontva.

1. táblázat: A Rolling Nuts Portfólió értéke a vizsgált periódusban; forintban és %-ban

RN ^{TM}	2016. (HUF)	2017. (HUF)	Hozam 1. év (%)	2018. (HUF)	Hozam 2. év (%)
Deviza (EUR/HUF)	150.000,-	155.360,-	+3,57	160.665,-	+7,11
Részvény (DAX)	150.000,-	166.470,-	+10,98	136.830,-	-8,78
Arany	150.000,-	170.550,-	+13,70	167.235,-	+11,49
Műtárgy	600.000,-	765.326,-	+27,11	933.450,-	+58,21
∑ RN ^{TM}	1.050.000,-	1.272.880,-	19,53%	1.332.036,-	34,67%

Forrás: Saját szerkesztés

Az első éves hozamok százalékos megoszlásánál láthatjuk, hogy a legkevesebbet a deviza elem növekedett (3,57%), őt követi a részvény elem (10,98%), majd az arany (13,7%) és végül a műtárgy komponens a maga **27,11%**-os növekedésével. Összességében a portfólió egy év alatt 19,53%-ot növekedett, amiből a műtárgy elem bizonyult a legjövedelmezőbbnek. A táblázat aktuális értékei a 2018–as lezárt évre vonatkoznak, melyből megállapítható, hogy a kezdeti befektetéshez képest a deviza elem +7,11%-os növekedésben van (160.665,- forintot érve). Az aranyba fektetett kezdeti 150.000,- forint ma 167.235,- forintot ér (+11,49%), ámbár a 2017–es év elején ez még 170.550,- forintot jelentett. Ugyanígy a részvény elem sem éri el a 2017–es év eleji értékét (166.470,- forint), sőt ez az egy összetevő alulmúlja a kezdeti befektetést –8,78%-kal, azaz a kezdeti százötvenezer forint ma 136.830,- forintot ér. A műtárgy elemünk ezzel szemben töretlen növekedésről tesz tanúbizonyságot, itt ugyanis a kezdeti értékhez képest **58,21%**-kal magasabb árfolyamot láthatunk, ami a 600ezer forintos befektetést 933.450,- forintra növeli. A portfóliónk aktuális hozama az egy elem megtorpanása ellenére is tovább növekedett

az első évhez képest, ami átlagban a vizsgált két éves perióduson 27,1%-os (284.550,- forintos) éves gyarapodást jelent. Köszönhető ez nagyban a műtárgy elemnek, ami eredmények bizonyítják, hogy valós környezetbe helyezve, igazi piaci viszonyok között is (*nem a Markowitz–Sharpe–Fama féle „tökéletes tőkepiac”*) megállja a helyét egyrészt egy ilyen fajta portfólió eloszlás, másrészt a műtárgy elemként választott Verne portfóliónk.

Összegzés

Tanulmányomban választ kerestem korunk generációs kihívására: az öngondoskodásra olyan környezetben, ahol nyugdíjra nem számíthat az ember. A globálisan alacsony kamatkörnyezet az eddig megszokott állampapír, kötvény garantált befektetések helyett alternatív utakra tereli a magáról gondoskodni kívánó befektetőt. Ezen az úton vizsgáltuk meg most a műtárgyat, mint a hosszú távú, biztos befektetések régi–új kategóriáját, mely manapság a reneszánszát éli. A vizsgálat során kiválasztott *Rendkívüli utazások* sorozatról bebizonyosodott, hogy az emberiség történelmének egy kiemelkedő és jellemző tárgyi, képi és írásos emlékérről van szó, mely így megfelel a műtárgy kritériumának. A korabeli kiadások a Monarchia korának hű lenyomatát őrzik, mely mind a könyvek megjelenésében, könyvkötészetében és fordításában is megjelenik további értéket kölcsönözve ezzel az antik daraboknak. Külön elemzésnek vetettem alá a könyvek képi világát, mely illusztrációkról megállapítottam, hogy a művész életében és felügyeletével készültek, korabeli mára eltűnt technikákat használva, olykor sorszámozott, kis példányszámú kiadásokban. Mivel a grafika önmagában is műtárgynak tekintendő, a vizsgált Verne sorozatunkról bebizonyosodott, hogy kétszeres értelemben is a kulturális javak kategóriába sorolható, hiszen esetünkben a vizsgált befektetési elem könyv+grafika egyben. Külön kitértem arra, hogy milyen tekintetben és mértékben minősülnek összetartozó tárgyak egységének, azaz gyűjteménynek az író művei. Ebből emelkedik ki a fő műnek tekintett *Rendkívüli utazások* sorozat, mely 54 regényből álló mestermű akkor képvisel igazán műtárgyi értéket, ha a könyvekhez az összes eredeti illusztráció is társul. Ezeket összegyűjtve és sorozatba rendezve olyan műtárgyegyüttest kapunk mely kulturális védettséget élvez, ami további értéknövelést és értékmegőrzést prognosztizál. A megőrzés külön támogatást élvező állapot is lehet, mely a törvényi előírásoknak megfelelő finanszírozásban részesülhet.

A műtárgyat, mint garantált befektetést valós viszonyok között helyeztem egy befektetési portfólióba, hogy bizonyítsam a befektetések – megfelelő – el-

oszlásában rejlő öngondoskodó erőt. A portfólió elemei között megtalálható volt rövid-, közép és hosszú távú befektetésnek számító elem is és a passzívan kezelt, tehát értékállóságra törekedő palettában az elemzett műtárgy–elem érte el a legnagyobb növekedést. Ezzel bizonyítottam, hogy lehetséges olyan passzív jövedelemre szert tenni a tőkepiacok segítségével, mely kis befektetéssel is elérhető. Az elemzett műtárgyak keresett, értékálló, de mégis elérhető befektetési formának bizonyultak ahhoz, hogy az alternatív vagyionkezelés ajánlható kategóriájába kerüljenek. Végző soron a pénzügyi kultúra fejlesztésére tett erőfeszítések sorába illeszthető a tanulmányban bemutatott részletes elemzés, mely bizonyítja, hogy rendkívüli helyzetekben rendkívüli lépéseket kell hoznunk akár a befektetéseink terén is, ha meg akarunk felelni a jövő kor felénk támasztott kihívásainak. A tanulmányban tett rendkívüli utazás során bebizonyítottam, hogy egy mindenki által ismert és fellelhető tárgysorozat hogy válhat befektetési célponttá, mely kiegészülve a hagyományosnak mondható befektetési osztályokkal akár két számjegyű hozamokat is produkálhat viszonylag rövidtávon belül. Ezzel végző soron buzdítunk minden befektetőt arra, hogy alternatív finanszírozási forrásként tekintszen a portfólió menedzsmentre, melynek eleme akár kedvelt szórakozás is lehet, mely alkalomadtán „lepipálja” a klasszikus befektetési kategóriák hozamait is.

Irodalomjegyzék

- BERENCZ J. (1997): Verne kislexikon. Kossuth Nyomda Rt. Pallas Stúdiója-Atticus Antikvárium és Könyvkiadó Kft. ISBN 963 9022 31 4, p. 87.
- BUTOR M. (1964): A csúcspont és az aranykor Verne Gyula néhány művében. In: Kuczka P. (szerk.) A rejtélyes Verne Gyula. Tanulmánykötet. ISBN: 9632113098, Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó, 1978
- CZIRÁKI, G. (2016): Káosz determinált portfólió menedzselés, avagy a 'Rolling Nuts' módszer. In: Kulcsár L., Resperger R. (szerk.) Európa: Gazdaság & kultúra nemzetközi tudományos konferencia, ISBN: 978-963-334-297-8, pp. 63–78.
- CZIRÁKI, G. (2018): A Rolling Nuts Portfólió kezdeti eredményei. In: Kovács T., Szóka K. (szerk.) XII. Soproni Pénzügyi Napok: „Az áfa elmélete és gyakorlati alkalmazása”: pénzügyi, adózási és számviteli konferencia: Konferenciakötet, Sopron: Soproni Felsőoktatásért Alapítvány, ISBN: 9786158023047, pp. 38-46.

- EVANS A. B. (1998): The Illustrators of Jules Verne's Voyages Extraordinaires. SCIENCE-FICTION STUDIES, XXV:2. PP 241–70.
<http://jv.gilead.org.il/evans/illustr/> Letöltve: 2018.11.08.
- GASZNER V. (2017): Időtálló és profitábilis befektetést jelent a műkincspiac.
<http://bcmagazin.hu/2017/04/26/idotallo-es-profitabilis-befektetest-jelent-a-mukincspiac/> Letöltve: 2018.11.08.
- HANKISS E. (1930): Verne Gyula, a tudomány a szépirodalomban. Szintézis.
In: Kuczka P. (szerk.) A rejtélyes Verne Gyula. Tanulmánykötet. ISBN: 9632113098, Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó, 1978
- HOBANA I. (1975): Az ismeretlen Verne Gyula In: Kuczka P. (szerk.) A rejtélyes Verne Gyula. Tanulmánykötet. ISBN: 9632113098, Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó, 1978
- HOFFER Z. (2018): Pezsgő műtárgyak - Italok a nemzetközi műtárgypiacon. https://mutargy.blog.hu/2018/01/22/pezsgo_mutargyak_italok_a_nemzetkozi_mutargypiacon Letöltve: 2018.11.08.
- HORVÁTH Á. (2005): Verne, a technika álmodója. Unikornis Kiadó, Budapest. p. 359.
- JÁRFÁS E. (2016): Sokszorosított művészet a téli aukciós szezonban. https://mutargy.blog.hu/2016/11/29/sokszorosított_muveszet Letöltve: 2018.11.08.
- JUIN H. (1976): Verne Gyula és mitológiái. In: Kuczka P. (szerk.) A rejtélyes Verne Gyula. Tanulmánykötet. ISBN: 9632113098, Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó, 1978
- KIS-TÓTHNÉ TÓBIK K., MIKLÓS A. (2011): Gyűjtemény-menedzsment. Eger: Eszterházy Károly Főiskola
- KUCZKA P. (szerk.) (1978): A rejtélyes Verne Gyula. Tanulmánykötet. ISBN: 9632113098, Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó. p. 321.
- KUCZKA P. (1989): Rendkívüli utazások – száz híres Verne illusztráció. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest. p. 3.
- NEMES NAGY Á. (1978): Verne Gyula és gyermekei. In: Kuczka P. (szerk.) A rejtélyes Verne Gyula. Tanulmánykötet. ISBN: 9632113098, Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó, 1978
- OSTERWALDER M. (1989): „Dictionnaire des illustrations” 1800–1914. Édition Ides et Calendes, Nechtel, Suisse
- PORTUONDO J. A. (1973): Verne Gyula és Amerika. In: Kuczka P. (szerk.) A rejtélyes Verne Gyula. Tanulmánykötet. ISBN: 9632113098, Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó, 1978
- SVIHRAN L. (1986): Barátunk Verne Gyula. Madách Könyv- és Lapkiadó n. v., Bratislava

- VERNE J. (1865): De la Terre a la Lune. Hetzel, France.
- VERNE J. (1871): Une ville flottante. Hetzel, France.
- VERNE J. (1875): L'Île mystérieuse. Hetzel, France.
- VERNE J. (1880): La Maison à vapeur. Hetzel, France.
- VERNE J. (1895): Dardentor Clovis. Hetzel, France.
- VERNE J. (1902): Maître du monde. Hetzel, France.
- VIERNE S. (1974): A képzelet hatalma In: Kuczka P. (szerk.) A rejtélyes Verne Gyula. Tanulmánykötet. ISBN: 9632113098, Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó, 1978
- WEIBEL J. (1976): Der verharmlöse Jules Verne. Ein Versuch zur Rehabilitierung. In: Drehpunkt. Nr. 32/33, September 1976, pp. 69–89.
- ZOLTÁN P. (1972): A képzelet varázslója. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest. p. 236.

Internetes források:

- A grafika, a „megengedhető” műtárgy. 2013. november 8. <https://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/a-grafika-a-megengedhető-mutargy.191465.html> Letöltve: 2019.03.20.
- Antikvarium.hu 8. online aukció, 2019. 02. <https://www.antikvarium.hu/aukcio/index.php?t=list&archiv=1&auid=33&sort=pricedesc&all=1> Letöltve: 2019.03.20.
- A műtárgy mint befektetés. 2017. 04. 05. https://axioart.com/hir/a-mutargy-mint-befektetes?smclient=95b1da07-8b28-4341-a5b6-1aa6b2adaef8&utm_source=salesmanago&utm_medium=email&utm_campaign=default Letöltve: 2019.03.20.
- Egyedi könyveket ajándékozna? Most megteheti! 2014. december 5. <https://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/egyedi-konyveket-ajandekozna-most-megteheti.207471.html> Letöltve: 2019.03.20.
- Fogalmak <http://oroksegvedelem.kormany.hu/fogalmak-mho> Letöltve: 2019.03.20.